

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egyes évre 6 frt.
Fél évre 3 frt.
Negyed évre 1 frt 30 kr.
Egyes szám ára: 15 krajtsár.

Csúfletni csupán a kiadóhivatalnál lehet
B.-Gyarmaton.

Kiadásai pénzsek, reklamációk és hír-
detések a kiadóhoz intézendők.

NÓGRÁDI LAPOK

és HONTI HÍRADÓ.

Politikai, társadalmi s közgazdasági hetilap.

A lap szellemi részére s a nyíltérre
vonatkozó minden közlemények s szer-
kesztőhöz küldendők.

Hirdetések díja: 61 hankos petítior
5 kr. — Nagyobb és többzori hird-
etések jutányosan csökkenthetők.

Bélyeg minden beiktatásnál 30 kr.

Szülött garmond sor: 20 kr.

Nógrádvármegye tavaszi közgyűlése.
(június 30.)

Közgyűléseinken is meglátszik, hogy a gőz és villany korszakát éljük. Ezelőtt, különösen a 48-as évek előtt a gyűlések néha egy hetet vettek igénybe, az alispáni jelentést napokig tárgyalták, pedig évnegyedenként volt rendes közgyűlés.

Megdöbbenő gyorsaság, s mintegy amulat-tal kérjük, jól van ez így? A szánás bizonyos érzetével pillantunk a vármegyei jegyzőiknek előadási technikájára, melynek rendszerinti vége a kimerülés.

Bizonyos tekintetben jól van; mert ezen tény a helyzet természetes folyománya, melynek főbb okai a következők.

Igaz ugyanis, hogy azelőtt évente 4 volt a rendes közgyűlések száma, s ma csak három; és hogy a közigazgatás sürgős igényeinek elég tételessé, minden hónapban van közigazgatási bizottsági ülés, melyhez sok közgyűlési tárgy lett utalva. Azelőtt sok igazságügyi kérdést is a közgyűlés intézett, most szorosan csakis köz-igazgatási dolgokkal foglalkozunk.

Legtöbb huzavonát okozott, hogy az ügyek nem voltak kellőleg előkészítve; sokszor a leg-bonyolultabb, nagy terjedelmű ügyekben az iratoknak órákig tartó felolvasásából lehetett csak a szönyegen forgó kérdéssről tájékozódni; míg mos az egyes előadók kész határozati javaslat-tal tartoznak megjelenni, s ennél fogva előzetesen tanulmányozni az ügyeket s pár szóval adják meg a felvilágosítást.

A törvényhatóságok is mindinkább a köz-igazgatás kérdéseinek komoly megoldásában találják feladatukat, s a közjogi kérdések, sérelmek, átirati és felirati panaszok majdnem végleg ki-maradtak. Alkotmányos szabadelvű kormányunk-nál ezekre szükség sincs. Másrészt megyei köz-igazgatásunk szemmel látható javulása sem al-kalmas arra, hogy a kákán csomót kereső fele-lőletesség babérokra tegyen szert.

Bele kell nyugodnunk, hogy a gravamina-lis búsmagyarkodásnak, az olesó babért hajhászó szolángyártásnak vége, s a gyakorlati komoly munkának kell tért engedniök. A csillogó ötlet-tek helyett csak a szakértelem mélyreható gya-korlati eszméi igényelhetnek érdeklődést.

A közgyűlés egyébként elég látogatott volt, mintegy 110 tag vett azon részt, s a névsze-rinti szavazásnál (mikor a vármegyei és árva pénzkek elhelyezéséről volt szó) 94 hátor szava-zal constatáltatott.

A gyűlés, melyről lejjebb részletes tudósítást hozunk, két kiemelhető mozzanattal bír. Az egyik a főispáni tapintatos elnöklés, melyet gr. Gyűr-kytól 16 év alatt, teljesen megszoktunk, másik, Scitovszky János alispánunk lelkiismeretesen, páratlan szorgalommal kidolgozott és minden vármegyei ügyre kimerítően kiterjedő jelentése, melyet, hogy vármegyénk ügyeiről nem bizott-sági közönségünk is hű képet teremthessen ma-gának, több megszakítással közölni fogjuk.

A Közgyűlést d. e. 10 órakor Gr. Gyűrky főispánunk körülbelül következő beszéddel nyitotta meg:

„Tisztelt megyei bizottmány! Üdvözlöm a megyei bizottmány szép számmal egybegyűlt tagjait, s a köz-gyűlést megnyitva, jegyzőkönyvi hitelesítőül felkérem Pajor István, Kövy Tivadar és Simko Frigyes urakat.

Ez alkalommal örvedetes kötelességemnek tartom bejelenteni, hogy vármegyénk egy igen tisztelt és kiváló tagját, a Gr. Zichy senioralus jelenlegi birtokosát, Gr. Zichy Ferencz urat igen szép kitüntetés érte; Ugyanis az érdemekben gazdag fő urat Ófelsége apostoli királyunk főtitmók mesterré kinevezni méltóztattott.

Meg vagyok győződve, hogy ezen kitüntetést min-denki örvedelesen veszi tudomásul.

Ezen bejelentés harsogó eljennel fogadtatott, s el-határozatott, hogy a szerencse kívánságát a főispán el-nöklés alatt egy tágabb körű bizottság fogja Gr. Zichy Ferencz ónagyméltóságának alkalmailag tolmácsolni.

A jegyzőkönyv hitelesítésére jun. hó 2-dika tüze-tett ki.

Az előzetesen szétküldött alispáni jelentés tudoma-sul vétetett.

A monografiai alap innuár a 2 ezer frtot megha-ladván szükségesnek találtatott, hogy Nógrádvármegye monografiájának megírására az intézkedések megtéte-senek. Miért is felkereltett a főispán, hogy a monografiai bizottságot összehívni sziveskedjek. Mire a főispán kés-zséggel vállalkozott.

Ezután előterjesztettek a vármegyei számadások, házi pénztár, gyámpénztár segedelmi magánpénztár, apo-lási, tiszti és jegyzői nyugdíj és egyéb alapokról veze-tett számadások, melyek főbb öszegi az alispáni jelen-tésben is bentfoglaltatnak. Mintán pedig a számadások tökéletes rendben találtattak, Baintner Otto pénztárnok-nak a fölmentvény megadatott.

A községi számadásokban is nagy az előhaladás, a beadott községi számadások jobbra jóváhagyattak, s a csak szórányosan mutatózó renitentia ellen a szí-gorú intézkedések megtétek.

A vármegyei és árvapénzeknek, mely takarékpénz-tárakban leendő kezelésére nézve a törvény értelmében a névszerinti szavazás megejtetett, s 94 szavazatból 86 bizottmányi tag 8 ellenében arra szavazott, hogy ezen pénzkek a b.-gyarmati 3 pénztintézetben alapítóik ár-nyában az eddig érvényben lévő egyezmény szerint 5 száztóli kamatozás mellett kezeltesenek.

Török Zoltán a 8 „nemmel” szavazó urat felkéri, hogy szavazataikat indokolják; mert ha esetleg oly in-dokot találnak felhozni, a melyszerint a megyei és ár-vapénzek az illető pénztintézetekben biztosítva nem len-nének, ez esetben az „igen”-nel szavazók is megváltoz-tatni fogják szavazataikat.

Huszár István kijelenti, hogy oly törvényt nem ismer, mely valakit szavazatának indokolására kényszerí-tené, mindazáltal szavazatát indokolja és kijelenti, hogy azért nem kívánja a pénzkek a b.-gyarmati pénztintéze-tekben elhelyezni, mivel a megyei pénzkek teljes biztosí-tására nézve a 3 pénztintézet az egyetemleges felelősséget nem vállalta el. Ez az oka annak, hogy ezelőtt is min-dig nemmel szavazott.

Huszár László hasonlóan nyilatkozik s e tekintet-ben a törvényt találja szigorúnak.

Ezzel kapcsolatosan előterjeszti az alispán, hogy a b.-gyarmati takarékpénztár a megyei betétek utáni ka-matot 1888. évi július 1-től 5 száztóli 4 és fél száztóli-ra kívánja leszállítani. Az 5 száztóli kamatfizetés-re nézve létrejött eddigi egyezmény és megállapodás a ta-

T Á R C Z A.

A „szécsényi kaszinó és gaz-dakör” története.

Írta: Pintér Sándor.
(Polytás.)

Nem is látjuk ennek nyomait Szécsényben, s így a földműves osztály hosszú időn keresztül megmaradt az ő egyszerű családi körében; téli időszakban fiatalságá-nak társas élete a fonóházakban, lakodalomokban, keresz-telőkben ősi szokás szerint görült tovább; az őrege-bek disznótorokban s a vendéglátás szűk keretében cse-rélték ki gondolatjaikat, nyáron pedig a mezei munka vette igénybe minden idejüket s az ország közügyeiről csak annyiban változott időről-időre nézetük, a meny-nyiben arról pápjuk s kántorjuktól értesültek.

Az iparos osztály céhrendszerével összeforrott zárt-körü eszem-iszomában és vásári nyers összefüvetelében nyilvánította szellemi életét, míg ellenben a nagy udvart tartó földesúr felszaporodott tisztviselő személyzete, kik-hez itt-ott megyei tisztviselők s időnként letelepedő egy-két honatior is csatlakozott, a kártyázó asztalnál házi mulatságokban, névnap-i ünnepélyek és hasonló termé-szettü összejöveteleknél cserélték ki higgadtabb gondolat-jaikat; részletes megyei gyűlések, úri székek és más birói intézkedések voltak egyedül azon társas összeverődések, hol a szellemi élet a kor viszonyainak megfelelőleg akár az ország magasabb érdekei, akár a megyegyűlés tárgyai akár pedig az irodalom feltünőbb eseményei képezték a megbeszélés tárgyát. Posta-intézményünk kezdetleges lé-vén, sajtó-irodalmunk a legszűkebb körre szorított, s így a nemzetet érdeklő események csakis hosszabb idő alatt, levelezés útján juthattak az érdeklődők tudomá-sára, a mely okoknál fogva aztán a gondolkodó ember nélkülözte mindazon eszközöket, melyeknek közreműkö-

désével egyéni nézetének kellő időben kifejezést adha-tott volna.

Városunkat illetőleg a harminczas években mutat-zott ugyan egy oly lényeges mozzanat, mely társadalmi életére és városi fejlődésére nézve a jövőben nagy ki-hatással lehetett volna; értjük azon időpontot, midőn Nógrádvármegye K. K. és R. R. a megye székházát Szécsényben akarták fölépíttetni. Ezen, Nógrádvármegye kör-mányzatára egyedül helyes és üdvös cél azonban, For-gách József Szécsény okkori földesurának zárkózottságán hajótörést szenvedett, mi által Szécsény város, mint Nógrádvármegyének egyedül természetes központja, talán be nem látható hosszú időre elvesztette fejlődésének ténye-zőjét, de a vármegye is nélküli vele együtt helyes kor-mányzási súlypontját, anyagi és szellemi felvirágzásának attributumát. (?)

Koháry István telepítésétől kezdve, ez képezi Szécsény város társadalmi fejlődésének rövidre vont törté-netét 1838-ig, a midőn gróf Szécsényi Istvánnak a ma-gyar nemzetet újratereveteni célzó nagy eszméi és tettei mint bágyasztó nyári levegőben az enyhítő szellő, végig rezgeti az emberek lelkét s egy magasztos cél elérésére készlet osztálykülönbég nélkül mindenkit.

A legnagyobb magyarnak intő, oktató és kérészo-zata gróf Forgách Pál Szécsény akkori földesurának lel-kéhez is eljutott, s habár az önző olygarchicus Jézselem származásánál fogva nála sem hiányzott, mindamellett mint nyugállományú huszárkapitány ügy tisztjei, vala-mint a helyben és környéken lakó művelt osztálynak so-rában szívesen, sőt feszteletlenül találta magát s a haza iránti szeretetet és érdeklődést tetteiben is nyilvánította.

Legmeggyőzőbb tanúságot tesz erről azon cseleke-sedete, mely szerint a Szécsényben 1838-dik év február havában megalakult kaszinónak ő is alapító tagja lett.

A mondott évben Szécsény város nem nagyszámú művelt lakóinak társadalmi életviszonyairól nincsenek

ugyan részletesen jellemző adataink, de fel kell tennünk hogy a nevezett új életre serkentő eszmék, irodalmi moz-galmak — a központtól távol eső — ezen helyre is las-san bár és későn de mégis eljutottak, különösen el kel-lelt jutni gróf Szécsényi István azon magasztos irány-eszméinek is, melyek az egész nemzetet varázsserejükkal új élet kezdésére bátorították. Egyike volt örökké élő eszméinek az is, melylyel társadalmi életünket, mint a népek s nemzetek jólétének alapját, újra teremtetendő volt.

Századokra előretétkintő bölcseségében fájó lélekkel tapasztalhatta, hogy a magyar nemzet életéből hiányzik egy oly — bizonyos rendszabályok által védett — ta-lálkozási hely, hol a külső életben, ember és ember kö-zött mervezen álló rangkülömbég, a társas élet alapfo-galmában megszűnik; hol a napi gond és munkában el-fáradt ember ha csak pillanatokra is, szellemi felüdülést találhasson, s hol a tagsági egyenlőség elvével fogva rej-tegetett gondolatját, eszméjét társával minden tartózkodás nélkül közölhesse és netán a közös érdekében ér-tékesíthesse, s mindezek mellett az emberi méltóság ha-tárni között anyagi élvezetének is áldozhasson. Bizonyára már ifjú korában tapasztalnia kellett, hogy az osztály-szerű összejövetelek, szokásos alkalmi dártdók nélkülö-zik azon méltóságos helyzetet, melyből a fiatalabb nem-zedéknek a szép, jó, igaz iránti fogékonysága cselekvésre ébredni képes volna.

Talán nemesebb alakban, de lényegében aligha nem hasonló érzelmek tölthették be illetett lelkét akkor is, midőn önmaga iránt teljes bizalommal kimondotta a min-den magyar lelkében visszahangzó e nagy szót: „Ma-gyarország nem volt, hanem lesz”, s mint alkotó erő nyomban meg is jelölte társas életünk legalkalmasabb templomát a „Kaszinót”. Alig hangzott le a jarkáról a a biztató szó, máris az egész országban, osztálykülönbég nélkül, kisebb nagyobb városokban, sőt népesebb kö-ségeken is versenyezve egyesültek a lion polgárai, hogy minél gyorsabban megalakíthassák egyesült erővel a ka-szinó egyesületeket és olvasó köröket, mint a nemesebb élvezetek szentelt csarnokait.

(Polyt. köv.)

